

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
Спеціальність А3 Початкова освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 26 серпня 2025 року.

Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика навчання української мови
Викладач (-і)	Максименко Наталія Борисівна
Контактний телефон викладача	+380995258410
E-mail викладача	Максименко Н.Б.- nataliia.maksumenko@cnu.edu.ua ;
Формат дисципліни	Нормативна дисципліна
Обсяг дисципліни	180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Середа, 15.00, ауд.701, Бандери,1
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення навчальної дисципліни є: методи й прийоми формування в молодших школярів ключових компетентностей мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни є - підготовка майбутніх учителів початкової школи до формування в молодших школярів комунікативної, читацької та інших ключових компетентностей; формування готовності до розвитку особистості здобувачів початкової освіти засобами різних видів мовленнєвої діяльності. Основними цілями вивчення дисципліни є - формування у майбутніх фахівців здатності застосовувати сучасні інноваційні і комп'ютерні технології для розв'язування комунікативних завдань у професійній діяльності; - розвиток умінь ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі у відповідності до визначеними в мовно-літературній освітній галузі Державного стандарту початкової освіти завданнями.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні компетентності: ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК--8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Фахові компетентності: СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово. СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної. СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної. СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти. СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу СК-14. Здатність здійснювати професійну діяльність в умовах регіонального освітнього середовища.	

Програмні результати навчання:

ПР-01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-04. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових, індивідуальних, особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-17. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

ПР-19. Використовувати особливості регіонального освітнього середовища для ефективного навчання і виховання учнів початкової школи.

5. Організація навчання**Обсяг навчальної дисципліни**

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	26 год
семінарські заняття / практичні / лабораторні	Практичні -38 год.; лабораторні – 6 год.
самостійна робота	110 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
4,5	013 Початкова освіта	2, 3 курси	Нормативний курс

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
Змістовий модуль 1. Загальні питання методики навчання української мови. Методика навчання грамоти	Лекції	Практичні заняття. Лабораторні	Сам. роб.
Тема 1. Теоретико-методологічні засади побудови курсу методики навчання української мови.	2год	4 год.	12 год.
Тема 2. Наукові засади методики навчання грамоти	4 год.	2 год	12 год
Тема 3. Добукварний період навчання грамоти молодших школярів	2 год.	2 год.	15год.
Тема 4. Букварний і післябукварний періоди навчання грамоти	2 год.	4 год.	10 год.

Змістовий модуль 2 Методика розвитку усного та писемного мовлення молодших школярів			
Тема 1. Наукові основи методики розвитку зв'язного мовлення молодших школярів	4 год.	4год./4 год.лаб.	15год.
Тема 2. Робота над переказами і творами в системі розвитку зв'язного мовлення учнів Змістовий модуль 3 Методика ознайомлення молодших школярів з основами мовної теорії	4 год.	4 год	14год.
Тема 1 . Методика опрацювання елементів синтаксису й пунктуації. Тема 2-3. Методика вивчення частин мови на основі	2 год 2 год..	4год. 4год.	10год.
Тема 4. Методика вивчення морфемної будови слова та елементів словотвору Тема 5. Методика навчання молодших школярів орфографічно правильного письма	2 год. 2 год.	2 год./2 год. лаб. 4 год	12год. 10 год.
ЗАГ.	26 год.	Пр.- 38 год. Лаб.- 6	110

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється в процесі накопичування балів під час вивчення дисципліни Лекції - Практичні заняття (лаб.з.) 25 Лабораторні заняття 5 Індивідуальні завдання 10 Самостійна робота 10 Екзамен 50 Максимальна кількість балів 100
Вимоги до письмових робіт	Письмові роботи виконуються самостійно з використанням цифрових інструментів та різного медіаконтенту. Контрольна робота може бути у вигляді тестування, розміщеного на сайті дистанційного навчання, чи творчої письмової роботи.
Семінарські заняття	Робота на кожному семінарському (практичному) занятті складається з підготовки теоретичних питань, представлених у плані заняття, та виконання завдань, запропонованих для самостійної роботи. За умови успішно виконаного завдання в повному обсязі за одне заняття студент отримує макс. 100 б.
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю допускаються студенти, які набрали не менше 50 балів під час вивчення дисципліни
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль у 4 семестрі- залік; у 5 семестрі – екзамен. Вимоги до підсумкового контролю представлено в системі дистанційного навчання Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: мають бути виконані самостійно, творчо у відповідності до норм сучасної української мови

Академічна доброчесність: очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначені у Положенні про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять: обов'язкове відвідування навчальних занять; пропущені заняття відробляються у відповідності до вимог з означеної дисципліни, що представлені в системі дистанційного навчання Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

Неформальна освіта: неформальна освіта зараховується згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021р.
https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

8. Рекомендована література

Базова

- 1.Вашуленко М.С, Дубовик С.Г.Українська мова і читання : підруч.для 2 класу для закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019. 1 частина. URL: http://www.osvita-dim.com.ua/free/2_01_01.pdf
2 частина. URL: http://www.osvita-dim.com.ua/free/2_01_02.pdf
2. Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р.
3. Нова українська школа: поради для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
4. Максименко Н.Б., Струк А.В. Викладання предметів мовно-літературної освіти в початковій школі НУШ. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ. НАІР.2021.180 с
5. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С.Вашуленка. Київ:Літера ЛТД , 2012. 364с
6. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2, 3-4 класи. Київ: ТД «Освіта-Центр +», 2018.

Допоміжна

- 1.Анісімова Г.О. Сучасний урок у початковій школі: традиції та інновації(навчально-методичний посібник). Тернопіль : Мандрівець, 2013. 104 с.
- 2.Барило С.Б., Максименко Н.Б. Шляхи формування медіакомпетентності майбутніх учителів початкової школи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки* 2022. Випуск 200. С. 48-53.DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-200-48-53>
- 3.Богданець-Білокаленко Н., Шумейко Ю. Особливості роботи за навчально-методичним комплексом до підручника «Українська мова та читання. 3 клас. Частина 2». Почат.школа. 2020. С. 26-29
4. Бондарчук Є. Інтерактивні технології – шлях до створення ситуації успіху у навчальній діяльності молодшого школяра. *Початкова школа*. 2021. № 11. С. 1-4
5. Бульбах Т. Підготовка та проведення уроків з мультимедійною підтримкою в початкових класах. *Початкова школа*. 2015. № 3. С. 56-58.
- 6.Вашуленко О. Методичні рекомендації щодо роботи за новим підручником «Українська мова та читання. 3 клас. Частина 2» *Початкова школа*. 2020. №9. С.14-20.
- 7.Васильєва О. Реалізація технології діяльнісного методу на уроках у початковій школі. *Початкова школа*. 2018. № 4. С. 38.
- Захарійчук М. Особливості роботи за навчально-методичним комплексом з української мови до підручника «Українська мова та читання. 3 клас » Частина 1. *Початкова школа*.

2021. № 9. С. 20-26.

8. Євтушик Н., Ставілова Н. Бінарний урок (позакласне читання та музичне мистецтво) у 3 класі. *Початкова школа*. 2018. № 6. С. 28-32

9. Кабельнікова Н. Подолання фонематичних помилок на початкових етапах оволодіння навичками письма. *Початкова школа*. 2017. № 4. С. 36-39.

10. Колот М. Творчі види робіт на уроках української мови. *Початкова школа*. 2018. № 3. С.15-18.

11. Максименко Наталія, Барило Світлана, Бай Ігор. Міжпредметна інтеграція як засіб розвитку пізнавальної активності молодших школярів. *Імідж сучасного педагога*. № 3 (204), 2022. С.115-120.DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-3\(204\)-115-119](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-3(204)-115-119)

12. Охріменко Л. Організація групової роботи учнів під час вивчення української мови в початкових класах. *Початкова школа*. 2021. № 2. С. 10-14

13. Прозорова Л. Творчі різнорівневі вправи з української мови для розвитку уваги, логічного та дивергентного мислення учнів урок. *Початкова школа*. 2017. № 5. С. 36-39.

14. Сучасний стан та тенденції розвитку початкової освіти в Україні : матеріали ІХ науково-практичної інтернет-конференції здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти другого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди (10 травня 2025 р., м. Харків) / за заг. ред. д-ра пед. н., доц. О. А. Мкртічян. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2025. 63 с.

15. Ушмарова В. Організація науково-методичної роботи з учителями початкової школи у контексті Концепції“Нова українська школа”. *Початкова школа*. 2017. № 8. С.1-4

16. Ярош Н. Групові методи роботи на уроках у початковій школі. *Початкова школа*. 2018. № 6. С. 50-54.

Викладач :

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри початкової освіти та освітніх
інновацій

Максименко Наталія Борисівна

